

Roy W Jastram: The Golden Constant. The English and American Experience 1560–1976.

Wiley 1977, 13£

Huvudsyftet med denna fascinerande bok är att presentera tre indexar: (a) för priset på guld, (b) för partipriser i allmänhet, och (c) för guldets köpkraft, dvs index a dividerad med index b. Indexserierna sträcker sig över perioden 1560–1976 för England och 1800–1976 för USA.

Författaren är ekonomisk statistiker. Han går synnerligen noggrant tillväga med att utreda hur hans indexar konstruerats och vilka svagheter de är behäftade

med. Boken innehåller ingen ekonomisk analys, men det rikhaltiga datamaterialet sammanställs på ett mycket instruktivt sätt. Resultatet blir ett antal slutsatser som åtminstone jag fann överraskande.

Tvärt emot den konventionella visdomen finner Jastram att den ädla metallen inte ger något vidare inflationsskydd. Hans data visar klart att guldets köpkraft minskar i inflationstider och ökar under prisfallsperioder. Observationerna ger samma resultat både medan guldmyntfot

råder och under andra perioder i de två länderna. Enda undantaget är de senaste tio åren, då guldprisets ökning varit snabbare än inflationen.

Mätt över mycket långa tidsperioder synes guldets köpkraft ha varierat kring en konstant nivå. Ingen trend kan utläsas ur den engelska indexen, som sträcker sig över mer än fyra sekler. I USA var guldprisets köpkraft år 1800 exakt densamma som år 1929 eller 1950.

Fram till 1950 synes också partihandelspriserna ha varierat kring en konstant nivå, där inflations- och deflationsperioder regelbundet avlöst och på lång sikt neutraliserat varandra. Jämfört med erfarenheterna under detta århundrade var åtminstone de engelska inflationerna under tidigare sekler synnerligen milda. Som regel höll sig den årliga prisstegringstakten på nivån 1–2% jämfört med över 6% mellan 1933 och 1976.

Bokens största värde består enligt min

mening i de långa prisserier som presenteras. De belysande sammanställningarna över den allmänna prisutvecklingen i England och USA över flera århundraden torde utgöra ett utomordentligt värdefullt utgångsmaterial för historiskt intresserade ekonomer med skilda inriktningar.

Själv intresserar jag mig sedan många år för råvaruproblemen. Bokens statistiska analys som visar att guldets relativa pris förblivit konstant över flera sekler, alltmedan produktionen mer än 200-faldigats och guldinnehållet i bearbetade malmer gått ned till en bråkdel av tidigare nivåer, utgör för mig en viktig bas för forskning om mineralutvinningens produktionskostnader och teknologiska framsteg, och om innebörden av det i dag så populära begreppet "resursuttömning".

Docent *Marian Radetzki*
Institutet för Internationell ekonomi